

Kerstmis 2022

Welkom in onze kerk waar we de geboorte vieren van Jezus van Nazareth. Dat gebeurt elk jaar. Het kan een herhalingsoefening lijken, maar dan toch een heel bijzondere. Sinds zijn geboorte, zijn we twee duizend jaar verwijderd van de cultuur van Jezus, zijn maatschappij, zijn denkwijze en alles wat daar bij hoort aan kleding, handel, taal, regels en omgangsvormen. Zo lang geleden. Voor veel mensen is kerstmis, of 'de kerst', dan ook losgeraakt van de persoon van Jezus. In onze streken staat contact zoeken met hem en zijn boodschap niet centraal. Een representatief onderzoek onder volwassenen in Duitsland wijst uit dat voor 83 % van hen rust en bezinning de grote wens is voor de kerstdagen. Dat is inderdaad ook heel belangrijk. Naast persoonlijke drukte en stress, is er eind 2022 genoeg om bezinnend bij stil te staan. Het gewone leven is duur geworden, de gasprijzen hoog; een oplossing voor de klimaatcrisis is ver weg. Er zijn te weinig werkers in de zorg. Jongeren met psychische problemen staan te lang op een wachtlijst. Er is onvrede, velen voelen zich op straat onveilig en er is oorlog in Oekraïne. Veel om je zorgen over te maken. Op welke manier kan de viering van kerstmis tot een vruchtbare bezinning leiden? Ik denk door in te keren in onszelf, contact te maken met de bron van leven in ons. Precies daar is Jezus Christus de weg bij uitstek. Stil staan bij zijn geboorte en leven, kan ons dichter brengen bij de voedende kracht van de levensbron die hij ontsluit. Ik nodig u uit om gedurende enkele ogenblikken de stilte toe te laten die schuilt onder alle klanken en rituelen van het kerstfeest.

Gebed

Eeuwige, U stijgt uit boven alle tijd en ruimte. U bent de bron ervan. Wij danken U voor Jezus in wie wij de weerklank van Uw aanwezigheid mogen meemaken. Wij vragen U: open ons hart, onze ogen en oren voor de stilte van uw aanwezigheid in alles wat geschapen is. Wij vragen U dat door Jezus, uw kind, onze broeder. Amen.

Overweging

Alles wat wij tot nu toe hebben gezongen, gelezen en gebeden, heeft betrekking op de verhouding van mens en God. In samenvatting heet het: 'Gloria in excelsis Deo: eer zij God die op de aarde naar ons toegekomen is'. Wellicht klinken die woorden een beetje veraf en vaag, maar ze zijn uitdrukking van de aanwezigheid van God in de diepste kern van ons wezen en in alles wat wij dagelijks doen en ervaren. Die goddelijke aanwezigheid schuilt in onze verhouding tot andere mensen, in onze zorgen over geld, carrière, oorlog, klimaat, in onze vreugde over nieuw leven en uitingen van solidariteit. In alles wat ons bezig houdt en ontroert schuilt God, de onzienlijke die zichtbaar is geworden in het kind dat wij nu vieren, Jezus van Nazareth. Hier ligt de oorsprong en kern van het feest dat kerstmis heet. Het besef daarvan is niet altijd even helder aanwezig. Bezinning, stilstaan, tot rust en bij zichzelf komen gaat niet vanzelf. Mogelijk houdt te veel ons bezig, zijn we bezet, zodat we niet toekomen aan het contact met de bron en de basis. Een machine die eenmaal aangezet is, draait door totdat je de knop vindt om haar stil te zetten. Die knop laat zich niet altijd gemakkelijk vinden, zeker niet wanneer mijn aandacht gevangen wordt door alles wat nog gedaan, gekocht, gepresteerd moet worden.

De knop om draaien en stil staan, naar binnen kijken, het hart laten spreken vergt ook moed. Het vergt openheid, een geest van ontvankelijkheid, leeg worden, vrij van oordelen. Juist bij de viering van de geboorte van Jezus is dit aan de orde. In hem is de relatie van God en mens verschenen. In hem is het leven volwassen geworden. Die volwassenheid groeit als we heel veel drukte achter ons laten. Stil worden, ons van buiten naar binnen keren.

Dit alles sluit aan bij de kern van Jezus' boodschap. Je hoort het bijvoorbeeld in zijn woorden: 'als je niet wordt als een kind, kun je het koninkrijk van God niet binnengaan'. Wat betekent dat? Het Thomas evangelie vermeldt dat de leerlingen van Jezus verbaasd staan: 'Moeten we dan kinderen worden om het Koninkrijk binnen te gaan?', vragen ze. Jezus antwoordt: 'als jullie het binnenste maakt als het buitenste en het buitenste als het binnenste; als jullie het vleselijke oog vervangt door een innerlijke blik, en je lijfelijke hand vervangt door een geestelijke tastzin en je loopbaan vervangt door een levensweg, en je uiterlijke verschijning vervangt door het beeld van God in de ziel, dan zullen jullie ingaan tot het koninkrijk.'

Sinds eeuwen getuigt het kerstfeest van een stralend licht dat een aantal herders en hun schapen omgaf. Het kan toch niet zo zijn dat het blijft bij dit verhaal van toen. Het gaat erom dat in ons een licht opgaat. Wij maken deel uit van de geschiedenis van die herders: 'wees niet bang, ik breng jullie goed nieuws'. Christelijk geloven betekent niet dat er ergens een god bestaat. Christelijk geloven gaat over God die afdaalt in mensen waardoor de fysieke hand een geestelijke tastzin krijgt, waardoor je loopbaan een levensweg wordt, waardoor in je uiterlijke verschijning het beeld van God doorbreekt.

Voorbede

Eeuwige, wij bidden U dat wij in deze dagen momenten van rust mogen vinden,

dat we tot onszelf komen en Uw aanwezigheid ervaren.

Laat ons zingend bidden

Laat ons bidden voor vluchtelingen en slachtoffers van oorlog en geweld.

Dat wij bijdragen aan vrede in de wereld door de vrede in onszelf te ontdekken.

Laat ons zingend bidden

Laat ons bidden dat vormen van slavernij worden doorzien en afgeschaft.

Dat wij leren vrije mensen te zijn en anderen in hun vrijheid te bevestigen.

Laat ons zingend bidden

Voorganger

Eeuwige, met de liederen, de woorden, de gedachten en de ervaringen van deze viering geven wij ons over aan uw aanwezigheid. Dat wij daar de rust en het licht vinden om volop mens te worden. Dit vragen wij U die mens geworden bent in Jezus van Nazareth, Uw zoon onze broeder. Amen